

Дация медитеранеа (Видинска и Софийска губернии) и Македония имаше особенни чиновници надзиратели надъ рудниците нарѣчени: „procuratores metallorum“, които сами бѣхъ подчинени на върховний си началникъ „comes metallorum per Illyricum“.

Отъ тракийскитѣ племена заселени на югъ отъ Балканътъ се отличаваха войнственний и независимий народъ въ Родопскитѣ планини — Бесситѣ.

Освѣнъ съ войнственнитѣ подвизи Бесситѣ се занимавали и съ рудокопството. Рудитѣ добивали или отъ рѣчний пѣськъ или отъ земята. „Подкопи на Бесситѣ (cunicule more Bessorum) наричали Римлянитѣ единъ особенъ видъ обсаждане. Когато Готитѣ въ 376 г. влѣзли въ Тракия, работницитѣ на Бесситѣ златни рудници се присъединили къмъ тия варвари, които се заловили да плѣткосватъ страната, та имъ служили като пътьопоказватели и имъ издавали всичкитѣ скривалища и прибѣжища на жителитѣ“. Слѣди отъ бесситѣ рудници се виждатъ още днесъ въ Родопитѣ, Рила-Планина и Сръдня Гора. Желѣзни рудници имало около Неврокопъ и мѣди около Пещера. Магнитическия пѣськъ се измива въ Пещерската околия (Еллидере) и подъ Рила-Планина при Самоковъ; въ това мѣсто желѣзарската промишленность трае непрѣкъснато отъ най-старитѣ врѣмена.

Златото е най-изрядний металъ отъ всичкитѣ метали и е познатъ отъ паметивѣка като слънце или като царъ на металитѣ.

Самородно злато се намира въ видъ на зърна, луспи въ кремъчни жили, въ пирити, въ пѣськътъ на рѣкитѣ и пр. Ако златото е смѣсено въ твърдъ камъкъ (кремъкъ), то тойзи камъкъ се расчупва и златото се изважда отъ него посредствомъ живакъ.

Този начинъ е обаче доста неудобенъ и изисква много врѣме. Въ минжлото столѣтие въ Руссия се добиваше злато на брѣговетѣ на рѣка Изета; отъ по-напрѣдъ се добиваше въ околноститѣ на Екатеринбургъ изъ Березовскитѣ златни рудници, нъ понеже чуканието на кремъкътъ причиняваше много мжнотии и губение на врѣме, за това около 1820 г. почнахъ да добиватъ злато отъ разсипитѣ (пѣськътъ), които се открихъ въ него врѣме. Най-богатитѣ златоносни разсипи